

Mosin obr. 1891/30 gg.

Karabin powtarzalny obr. Mosin 1891/30 gg.

Radzieccy artylerzyści przy dziale przeciwpancernym wz. 37 kalibru 45 mm, uzbrojeni w karabinki Mosuna obr. 1891/30 gg.

Po rewolucji i wielkiej wojnie domowej Armia Czerwona podjęła decyzję o rezygnacji z dalszego wytwarzania karabinu piechoty z lufą o długości 800 mm, standaryzując do uzbrojenia do wersji karabinów dragońskich z lufą o długości 740 mm. W roku 1930 podjęte zostało zadanie przeprowadzenia modernizacji karabinu, z czego do uzbrojenia Armii Czerwonej trafiła ostatecznie wersja Obr. 1891/1930 gg. Tak zmodernizowany karabin był znacznie łatwiejszy w produkcji i prostszy technicznie. Został w nim zastosowany całkowicie nowy celownik typu ramieniowo-krzywiznowy celownik, który teraz był wyskalowany w metrach, a nie jak dawniej w arszynach. W dalszej fazie modernizacji muszkę zmieniono z trójkątnej z osłoną zintegrowaną z bagnetem na słupkową we własnej osłonie tulejowej. Pierścień komory zamkowej z dotychczasowego ośmiobocznego stał się walcowaty. Także bączki uległy kolejnej zmianie- bączki stałej średnicy, które skręcane były śrubami, zastąpione zostały teraz sprężynowymi,

dostosowującymi się do zmian objętości moknącego i schnącego się drewnianego łoża broni. Wewnątrz zmieniła się forma rozdzielacza wyrzutnika, który teraz w nowej wersji składał się z dwóch oddzielnych części, łatwiejszych do wyprodukowania i wymiany w razie uszkodzenia.

W 1931 roku pojawiła się specjalna odmiana karabinu powtarzalnego Mosina dla strzelców wyborowych, z podstawą celownika optycznego, specjalnie obrabianymi lufami bez chromowanego przewodu (chrom jest metalem, który w stopie ze stałą, zwiększa znacząco odporność na korozję, ale często z powodu złej kombinacji stopu – szkodzi to precyzji oddania strzału). Zastosowano specjalnie zagiętą rączką zamkową.

Produkcja

Zdobyta przez fińskich żołnierzy broń radziecka podczas Wojny Zimowej

- Karabin piechoty wz.1891 – ok. 6,5 mln (w latach 1892-1926, ale wygaszana po 1922) w samej Rosji, nie licząc zamówień za granicą
- Karabin dragoński wz.1891 – ok. 4,3 mln (w latach 1893-1932)
- Karabin kozacki wz.1891 – ok. 1,35 mln (w latach 1894-1915)

- Karabin wz.1891/30 – ok. 13-14 mln (w latach 1927-1945)

Opis konstrukcji

Wrocław – Muzeum Militariów, Arsenał

Czterotaktowy zamek ślizgowo-obrotowy, ryglowany symetrycznie, umieszczony w graniastej (heksagonalnej) lub okrągłej komorze zamkowej. Zamek obejmuje tylko siedem elementów: trzon z rączką zamkową, tłok zaporowy, bijnik, iglica, sprężyna uderzeniowa, wyciąg oraz łącznik (jego całkowite rozłożenie nie wymaga użycia narzędzi, łatwe jest także czyszczenie).

Lufa zaopatrzona w cztery prawoskrętne bruzdy o skoku 240 mm. Jednorzędowy stały magazynek mieści 4 naboje i wystaje u spodu łoża.

Kraków, Kraków, Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa "Nila"

Przy ładowaniu karabinu z pięcionabojowej łódki cztery naboje trafiały do wewnętrznego magazynka, natomiast piąty był wprowadzany bezpośrednio do lufy (rozdzielacz pilnował aby nie podano na drogę zamka więcej niż jednego naboju). Konstrukcja zamka uniemożliwia oddanie strzału przy niezaryglowanej lufie – niemożliwe jest zwolnienie iglicy mechanizmu uderzeniowego dopóki trzon zamkowy nie zostanie całkowicie obrócony w prawo, a rygle zamka nie zazębią się z wycięciami ryglowymi w komorze zamkowej. Funkcję nastawnego bezpiecznika spełnia bijnik, znajdujący się w tylnej części zamka. Zaryglowany karabin zabezpiecza się odciągając bijnik do tyłu i obracając w lewo. W wyniku tej czynności występ bijnika, utrzymującego iglicę w położeniu napiętym, zostaje oparty o lewą ściankę komory zamkowej, dodatkowo uniemożliwiając otwarcie zamka. Dla odbezpieczenia należy bijnik odciągnąć nieco do tyłu, obrócić w prawo i zwolnić. Celownik ramkowo-schodkowy (wyskalowany od

100 do 2.000 metrów, z podziałką co 100 metrów) współpracował z muszką w osłonie. Zastosowano drewniane łożę i kolbę z prostą szyjką.

Żołnierze armii afgańskiej w latach 50. XX wieku

Stosowana amunicja

Naboje pakowano w zbiorcze drewniane skrzynki mieszczące 880 sztuk.

1. Zwykła 7,62-мм винтовочный патрон с пулей Л образца 1930 года:

Długość naboju: 77,16 mm

Długość pocisku: 28,6 mm

Masa naboju: 23,2 g

Masa pocisku: 9,7 g

Masa ładunku miotającego: 3,25 g

Prędkość wylotowa: 860-875 m/s

Pocisk pełnopłaszczowy z ołowianym rdzeniem.

2. Zwykła dalekonośna 7,62-mm винтовочный патрон с пулей Д образца 1930 года:

Długość naboju: 77,16 mm

Długość pocisku: 33,4 mm

Masa naboju: 25,2 g

Masa pocisku: 11,9 g

Masa ładunku miotającego: 3,1 g

Prędkość wylotowa: 795-810 m/s

Pocisk pełnopłaszczowy z ołowianym rdzeniem. W celach łatwej identyfikacji czubek pocisku był pomalowany na żółto.

3. Przeciwrancerna 7,62-mm винтовочный патрон с бронебойной пулей образца 1930 года (Б-30):

Długość naboju: 77,16 mm

Długość pocisku: 36,5 mm

Masa naboju: 23,7 g

Masa pocisku: 11,0 g

Masa ładunku miotającego: 3,05 g

Prędkość wylotowa: 815-830 m/s

Pocisk pełnopłaszczowy ze stalowym rdzeniem. W celach łatwej identyfikacji czubek pocisku był pomalowany na czarno. Przebijalność płyty pionowej wynosiła 7 mm z odległości 400 metrów.

Drzonów – Lubuskie Muzeum Wojskowe

Karabin wyborowy wz. 1891/31 został opracowany na bazie *karabinu powtarzalnego wz. 1891/30* (popularny Mosin). Przyjęty na uzbrojenie w 1932 roku (indeks ГРАУ: 56-B-222A). Karabiny tego typu budowano w oparciu o wyselekcjonowane lufy. Jako przyrządy celownicze montowano początkowo teleskopowe *celowniki optyczne PE-31* (dostępne dopiero od 1934 roku), a następnie zmodyfikowany model *celownika PE-37*, dla instalacji których stosowano dwa rodzaje montażu. Pierwszy to montaż Smirnskiego, który był montowany osiowo na komorze zamkowej (w związku z czym były dwie odmiany przystosowane do komory graniastej i okrągłej). Drugi to montaż wz. 1936, czyli montaż boczny Gecco, który wymagał niewielkiej modyfikacji komory zamkowej. W karabinie wyborowym była niezbędna zagięta w dół rączka zamkowa, aby nie zawadzała przy przeładowaniu broni o celownik. Ładowanie karabinu było możliwe tylko pojedynczymi nabojami. Pod koniec 1938 roku wstrzymano dalszą produkcję karabinów wyborowych.

Dopiero od jesieni 1942 roku produkcję karabinów wyborowych wznowiono pod nowym pełnym oznaczeniem *7,62 mm karabin snajperski wz. 1891/30 r. z montażem wz. 1942 i celownikiem optycznym PU*. W modelu tym wykorzystano standardowe karabiny w. 1891/30 wykazujące dobry rozrzut podczas fabrycznego przystrzeliwania i zaopatrzone je w nowy model teleskopowego *celownika optycznego PU* (opracowany pierwotnie dla *karabinu samopowtarzalnego SWT-40*) umieszczonego na bocznym montażu. Wersja ta nadal wymagała zagiętej w dół rączki zamkowej. Wyprodukowano ich 53.195 egzemplarzy.

4. Przeciwpancerно-zapałająca 7,62-мм винтовочный патрон с бронебойно-зажигательной пулей образца 1932 года (Б-32):

Długość naboju: 77,16 mm

Długość pocisku: 37,1 mm

Masa naboju: 23,25 g

Masa pocisku: 10,25 g

Masa ładunku miotającego: 3,1 g

Prędkość wylotowa: 860-875 m/s

Pocisk pełnopłaszczy z stalowym rdzeniem i umieszczoną w przedniej części (pod płaszczem) masą zapalającą. W celach łatwej identyfikacji czubek pocisku był pomalowany na czarno z umieszczonym pod spodem czerwonym paskiem.

5. Przeciwrancerno-zapalająca 7,62-мм винтовочный патрон с бронебойно-зажигательной пулей образца 1940 года (БС-40):

Długość naboju: 77,16 mm

Długość pocisku: 31 mm

Masa pocisku: 12,5 g

Prędkość wylotowa: 800 m/s

Pocisk pełnopłaszczy z rdzeniem wykonanym z węgla wolframu i umieszczoną w przedniej części (pod płaszczem) masą zapalającą. W celach łatwej identyfikacji czubek pocisku był pomalowany na czarno.

6. Ślepa 7,62-мм винтовочные холостые:

Długość naboju: 53,72 mm

Masa naboju: 11 g

Masa ładunku miotającego: 1,6 g

Amunicja szkolna.

W służbie niemieckiej przejęte egzemplarze broni otrzymały oznaczenie w zależności od wersji:

- 7,62 mm Gewehr 252 (r) – wersja podstawowa karabinu

piechoty

- 7,62 mm Gewehr 253 (r) – stara wersja dragońska
- 7,62 mm Gewehr 254 (r) – stara wersja kozacka

Szkolenie egipskich żołnierzy – lata 50. XX wieku

Podstawowe dane taktyczno-techniczne

Wzór	Kb wz. 1891/30
Amunicja	7,62 × 54 R
Masa broni bez bagnetu/z bagnetem (kg)	3,86/4,16
Długość broni bez bagnetu/z bagnetem (mm)	1227/1659
Długość lufy (mm)	740
Pojemność magazynka	5 naboj
Szybkostrzelność praktyczna (strz./min)	10
Prędkość początkowa pocisku (m/s)	865 (nabój z pociskiem lekkim wz. 1908)

Autor – Dawid Kałka

Bibliografia

1. Karabiny karabinki i pistolety maszynowe Encyklopedia długiej broni wojskowej XX wieku – Żuk Aleksandr B.
2. Witold Głębowicz, Roman Matuszewski, Tomasz Nowakowski: Indywidualna broń strzelecka II wojny światowej, Warszawa 2010
3. <http://www.dws-xip.pl/encyklopedia/strzwybmos-ru/>
4. <http://www.dws-xip.pl/encyklopedia/strzkbmos9130-ru/>